

19.3.2025

Etelä-Savon hyvinvointialue

Valtioneuvoston päätös hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamisesta 28.11.2024

Hyvinvointialueen talouden tasapainottamisohjelma

Valtioneuvosto päätti yleisistunnossaan 28.11.2024 hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 15 §:n 3 momentin nojalla Etelä-Savon hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamisesta vuodelle 2025.

Päätöksen mukaan hyvinvointialueen tulee päivittää laatimansa talouden tasapainottamisohjelma, joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn ja mahdollisuuden järjestää lakisääteiset palvelut. Ohjelman tulee sisältää vuosittaiset rahamääräiset lainanhoitokykyä kuvaavat tavoitteet, joiden toteutumista on mahdollista seurata. Tasapainottamisohjelma tulee toimittaa valtiovarainministeriölle 15.1.2025 mennessä.

Hyvinvointialue on toimittanut valtiovarainministeriölle 15.1.2024 taloussimulaation vuoteen 2028 saakka sekä listauksen uusista sopeutustoimista vuosille 2027 ja 2028. Simulaation vuodet 2025 ja 2026 vastaavat hyvinvointialueen aluevaltuuston 11.12.2024 hyväksymää talousarviota ja taloussuunnitelmaa. Talousarviokäsittelyn yhteydessä aluevaltuusto hyväksyi talouden tasapainottamisohjelman, joka yltää vuoteen 2026 saakka.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan valtiovarainministeriö voi hylätä ohjelman tai edellyttää ohjelman täydentämistä, jos on todennäköistä, että ohjelma ei ole riittävä lainanhoitokyvyn varmistamiseksi. Ilmoitus ohjelman hylkäämisestä tai tarpeesta täydentää ohjelmaa tulee antaa hyvinvointialueelle 31.1.2025 mennessä. Hyvinvointialue voi täydentää ohjelmaa valtiovarainministeriön käsittelyn perusteella 17.3.2025 mennessä.

Valtiovarainministeriö totesi 30.1.2025 hyvinvointialueelle toimittamassaan täydennyspyynnössä, että Etelä-Savon hyvinvointialue oli laatimassaan materiaalissa listannut konkreettisia sopeuttamistoimia vuosille 2025 ja 2026. Vuosien 2027–2028 osalta hyvinvointialueen sopeuttamistoimenpiteet oli kuvattu yleisellä tasolla. Valtiovarainministeriö edellytti hyvinvointialuetta täydentämään talouden tasapainottamisohjelmaa täsmentämällä vuosien 2027–2028 sopeuttamistoimia sisällöllisesti ml. euromääräiset vaikutusarviot ja kuvaamaan miten hyvinvointialue varmistaa, että päätöksenteko niiden toteuttamiseksi etenee. Hyvinvointialuetta edellytettiin myös arvioimaan vuosien 2025–2028

kustannuskehityksen riskejä (ml. arvio suunnitellun investointitason realistisuudesta) sekä mahdollisuuksia lisäsopeuttamistoimenpiteiden toteuttamiseen tarpeen vaatiessa.

Etelä-Savon hyvinvointialue toimitti valtiovarainministeriölle 14.3.2025 täsmennetyt kuvaukset vuosien 2027–2028 sopeuttamistoimista, riskianalyysin kustannuskehityksestä sekä kuvauksen sopeutustoimien päätöksentekoprosessista.

Alueen mukaan Etelä-Savon hyvinvointialueen vuosien 2025–2028 kustannuskehitystä on mallinnettu taloussimulaatiossa, jossa on otettu huomioon ajankohtaiset inflaatioprosentit sekä arvioidut palkkakustannusten vuosittaiset nousuprosentit. Simulaatiossa on myös huomioitu tiedossa olevat sopeutustoimet, mukaan lukien vuoden 2025 lainanottovaltuusneuvotteluihin liittyvät sopeuttamistoimet. Toiminnallisten muutosten lisäksi kustannussäästöjä tuottaa matalasta investointitasosta johtuva poistotason ja korkomenojen lasku. Kulujen lisäksi simulaatiossa on pyritty realistisesti arvioimaan toimintatuottojen kasvu niiltä osin, kun niihin voidaan vaikuttaa hinnastojen ja lakisääteisten asiakasmaksujen korotusten kautta.

Alueen mukaan on mahdollista, että osa sopeutustoimista jää toteutumatta ja niille on määrittävä korvaavia sopeutustoimia. Vaikka säästötoimia toteutetaan järjestelmällisesti, niiden toteutumattomuus voi johtua ulkoisista tekijöistä kuten odottamattomat tulokset kilpailutuksessa tai toiminnan muutoksen osoittautuminen epätarkoituksenmukaiseksi. Lisäksi asiakasmäärän ennakoitua suurempi kasvu ja lakisääteisten palvelujen turvaaminen voivat aiheuttaa kustannusten nousua, mikä on vastoin sopeutustoimien tavoitteita. Yleensä sopeutustoimet vaativat käsittelyä valtuustotasolla, mikä voi viivyttää aikatauluja ja johtaa päätösten puuttumiseen.

Hyvinvointialueen mukaan vuosien 2027 ja 2028 talouden sopeuttamissuunnitelma tuodaan poliittiseen käsittelyyn vuoden 2026 talousarvioprosessin yhteydessä.

Valtiovarainministeriö toteaa, että Etelä-Savon hyvinvointialue on toimittanut ministeriölle lainanottovaltuuden muutospäätöksen ehdon mukaisen päivitetyn talouden tasapainottamisohjelman ja muut pyydyt selvitykset. Toteutuessaan ohjelma varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn. Hyvinvointialue voi nostaa päätöksen mukaisesti pitkäaikaista lainaa tai tehdä pitkäaikaisia sitoumuksia.

Valtiovarainministeriö korostaa, että lainanhoitokykynsä varmistamiseksi alueen tulee jatkaa taloutensa määrätietoista sopeuttamista ja varautua mahdollisten lisäsopeuttamistoimenpiteiden toteuttamiseen tarpeen vaatiessa.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ohjelman mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertyneet alijäämät eivät tulisi katetuksi laissa säädetyssä määräajassa.

Hyvinvointialueesta annetun lain 115 §:n mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Hyvinvointialueesta annetun lain 123 §:n mukaan valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos alijäämiä ei ole katettu määräajassa.

Ville-Veikko Ahonen
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Antto Korhonen
Finanssineuvos

VN/24837/2024-VM-15

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Korhonen Antto 91267025K

2025-03-19

Ahonen Ville-Veikko 91185588K

2025-03-19